

Voorbeeld Probleemexploratie/ plan van aanpak

Financiën

Dhr. Xxxxxxxx heeft een laag inkomen dat gelijk is aan het minimuminkomen. Hij is alleenstaand en heeft daardoor geen financiële zorg voor anderen. Hij heeft wel de zorg voor het oplossen van de schulden van zijn ex-vrouw. De schulden zijn gemaakt tijdens het huwelijk. De ex is momenteel onvindbaar waardoor de schuldeiser Wehkamp hem juridisch en hoofdelijk aansprakelijk stelt. Door de abrupte scheiding en de aansprakelijkheid voor deze schulden geeft hij in de kern aan geen goed financieel gedrag te laten zien "hij let niet op waar het geld naar toe gaat". Op dit moment is hij niet financieel competent gezien de situatie vanwege de ongeopende poststukken (competentie "in kaart brengen"), het kopen van kant en klaar maaltijden (is altijd duurder dan zelf koken) en het thuis alcohol nuttigen (competentie 2 "verantwoord besteden")- hij geeft nog veel geld uit- drinkt wel niet meer extreem maar toch nog wel, zo concludeer ik hieruit), heeft hij een onverantwoord bestedingspatroon. Doordat hij extreem heeft gedronken heeft hij problemen met de politie gehad waardoor hij is beboet. Deze boeten zijn inmiddels schulden geworden o.g.v. het niet voldoen aan de betalingsverplichting waardoor het risico op een overheidsvordering bestaat.

Sociale relaties/ Sociaal functioneren

Dhr. Xxxxxxxx is gescheiden en alleenstaand en heeft geen kinderen en geen goede relaties met familieleden. Hij leeft teruggetrokken en heeft een beperkt sociaal netwerk. Het enige contact is het contact met de kapelaan en collega's van het werk. Hij gaat niet meer naar het café vanwege de betalingsachterstanden. Waardoor de schuld bij Vodafone (toestel/contacten/schuldeisers?) zo hoog is niet bekend. Het professionele contact is met mij, casemanager schuldhulpverlening. Financiële problemen zetten de relaties met partners, familie en bekenden onder druk en het sociale netwerk wordt kleiner wat uiteindelijk het welzijn onder druk kan zetten (Jungmann & Madern, 2017, p. 38).

Wonen/ huisvesting

Dhr. Xxxxxxxx huurt een particuliere niet-zelfstandige woonruimte (kamer). Hij heeft een scooter zo is uit de uitgaven te concluderen. De huishoudelijke dagelijkse verrichtingen zijn niet omschreven. Koken doet hij erg weinig want dat kan hij niet, zoals hij aangeeft.

Zingeving

Het feit dat hij de "vertrouwde" kapelaan opzoekt zegt iets over zijn geloofsovertuiging en dat hij geregeld de kapelaan of de kerk bezoekt. Dhr. Xxxxxxxx heeft nog moeite met de abrupte scheiding, hij is nooit over de scheiding heenkomen. Hij heeft buien waardoor hij het niet meer zit zitten en wordt daardoor onverschillig in het uitgaven patroon. Het leven heeft voor dhr. Xxxxxxxx weinig betekenis, zo concludeer ik uit zijn uitspraken. Maar hij heeft wel contact gezocht met de kapelaan voor hulp. Hij is hiermee dan ook wel bewust van zijn situatie wat iets zegt over zijn motivatie. Hij is tevreden over zijn werk, hij heeft het naar zijn zin en dat is belangrijk voor hem.

Werk & activiteiten (voorheen Dagbesteding)

Dhr. Xxxxxxxx werkt al va zijn 29^e in de chemische industrie als ongeschoolde betaalde arbeidskracht. Vanwege het moeite hebben met lezen en schrijven, heeft hij altijd moeite met school gehad (laaggeletterdheid). Hij heeft daardoor dan ook geen diploma's.

Psychische gezondheid (voorheen Psychisch functioneren)

Mensen met schulden piekeren veel meer en er is sprake van veel stress, volgens de kapelaan is dhr. Xxxxxxxx gestrest door de financiële situatie en de onverwerkte scheiding. Dhr. xxxxxx heeft hierdoor soms buien dat hij het niet meer ziet zitten en is hierdoor onverschillig met geld. Er zijn aanwijzingen in wetenschappelijke onderzoeken dat er een sterke samenhang is tussen financiële problemen en gezondheidsklachten (Jungmann & Madern, 2017, p. 40). Psychologische factoren kunnen gezond financieel gedrag dwarsbomen. Er is een samenhang met het financiële gedrag van mensen en psychologische kenmerken (Jungmann & Madern, 2017, pp. 33-35). Financiële problemen zetten relaties met familie en bekenden onder druk waardoor het sociale netwerk kleiner wordt en het algemeen welbevinden onder druk komt te staan (Jungmann & Madern, 2017, p. 38).

Ik doe de aanname dat hij emotioneel heeft gereageerd in de vorm van woeduitbarstingen in het café door de stress want een scheiding kan veel stress met zich meebrengen. Bij langdurige stress wordt je minder goed in iets wat je wel

kan. Dit komt door het proces van schaarste. Schaarste leidt tot een tunnelvisie op datgene waar een gebrek aan is. Dit proces beïnvloedt tijdelijk de beschikking van de Executieve Functies (EF).

Lichamelijke gezondheid (Lichamelijk functioneren)

De zelfzorg wordt omschreven als “ik kook niet goed daarom koop ik graag kant-en-klaar maaltijden”. Dhr. XXXXXXXX sport niet maar doet al 29 jaar lichamelijk zwaar ongeschoold werk wat hij in orde vindt en waar hij tevreden over is. Doordat hij extreem heeft gedronken (nu wat minder naar eigen zeggen) heeft hij ook een aantal problemen gehad met de politie en is hiervoor beboet. Dit kan wijzen op een alcohol verslaving of overmatig middelengebruik. Een aantal kenmerken van een alcoholverslaafde zijn:

- Slechte concentratie
- Gedrag en/of humeur veranderingen (agressie, depressie, wisselende stemmingen)
- Minder contact met familie en vrienden
- Slecht eten en ondervoeding
- Problemen op sociaal gebied
- Verdriet en/of woede van naasten
- Financiële problemen

Het doel van een interventie is de verslaafde te laten inzien wat de gevolgen van zijn/haar verslaving of overmatig middelengebruik is en hulp te accepteren. Actie: een gesprek met een ervaren interventionist (ervaringsdeskundige). Hij kan de “verslaafde” tot inzicht laten komen en inzien dat hulp aanvaarden echt noodzakelijk is (Ggzinterventie, z.d.).

Omschrijving typen schulden, mogelijke oorzaken en verbanden

Omvang, type schulden & Oorzaken:

De definitie van een schuld is dat de ander iets van je krijgt, er is dan een betalingsverplichting. Een schuld is als je nog geld moet betalen. Een betalingsachterstand is als iemand de betalingsverplichting niet op tijd nakomt. Bij meerdere betalingsachterstanden is er sprake van een risicovolle schuldsituatie. Kenmerken zijn:

- a. Meer dan 3 soorten achterstallige rekeningen;
- b. in de categorie hypotheek, huur, elektriciteit, gas of water, ziektekosten verzekering, afbetaling leningen en afbetalingen.

Het is mogelijk zelfstandig de situatie op te lossen maar weten vaak niet hoe ze dat moeten doen. Budgetcoaching en advies of beheer kan helpen (Jungmann & Madern, 2017, pp. 11-15).

Dhr. XXXXXXXX heeft problematische schulden waarbij er sprake is van een mix van diverse soorten schulden. Het schuldenpakket vertoont kenmerken van meerdere typen. Door na te gaan wat voor schulden er zijn kunnen oplossingen in beeld komen:

Overlevingsschulden

Dhr. XXXXXXXX moet al lang moeten rondkomen van een lager inkomen en er zijn weinig reserves zijn. De achterstand op de huur is een typische overlevingsschuld. De onvoorziene schulden van Wehkamp gemaakt tijdens het huwelijk door de onvindbare ex-partner heeft het budget in de war gebracht. Hij kan het niet meer betalen nu. Door de (abrupte)scheiding is hij noodgedwongen gaan huren met een hoge huur in een niet zelfstandige woonruimte. Hierdoor komt hij niet in aanmerking voor een huurtoeslag (Jungmann & Madern, 2017, p. 28).

Compensatie schulden

Schulden waren te vermijden geweest echter de inmiddels onvindbare ex-partner heeft tijdens het huwelijk veel gekocht op afbetaling bij Wehkamp, naar zeggen van dhr. XXXXXXXX. Doordat er door de incassoprocedures betaling wordt afgedwongen zijn er betalingsproblemen ontstaan met de vaste lasten.

Aanpassingsschulden

Doordat dhr. XXXXXXXX een andere niet-zelfstandige woning heeft moeten betrekken door abruptheid, en hij daardoor geen huurtoeslag krijgt, heeft er een flinke stijging in de vaste lasten plaatsgevonden. Dhr. XXXXXXXX heeft zijn uitgaven niet aangepast aan de nieuwe situatie. Ook is in het begin veel naar het café geweest en omdat hij niet kon koken heeft hij daardoor veel kant-en-klaar maaltijden gekocht. Door de scheidingsstress heeft hij niet opgelet waar hij het geld allemaal aan uitgaf. Doordat er geen buffer was had de aanpassing direct moeten plaatsvinden.

Overbestedingsschulden

In het verlengde van de aanpassing schulden kan men stellen dat dhr. XXXXXXXX na zijn scheiding consequent teveel heeft uitgegeven aan het benutten van kredietruimte, lening, doorlopend krediet en roodstand en de alcoholverslaving of overmatig middelengebruik (hij is na de scheiding veel gaan drinken, nu wat minder, maar hij zegt zelf dat het hem nog veel geld kost en heeft gekost). Gemakshalve ga ik ervanuit dat de schuld bij Wehkamp door de ex-partner is veroorzaakt en de rest door dhr. XXXXXXXX zelf en dat is € 7100.

Ook de laaggeletterdheid van dhr. XXXXXXXX kan een reden zijn voor overbesteding omdat hij, zoals de kapelaan zegt en zoals ik tijdens het aanmeld gesprek ook signaleer, niet in staat is om alles te begrijpen. Dit heeft gevolgen voor de bureaucratische schulden.

Bureaucratische schulden

Deze kunnen ontstaan vanwege het onvermogen van de schuldenaar om zaken met de overheid goed te regelen (bureaucratische vaardigheden ontbreken) door onvoldoend leesniveau om de financiën goed bij te houden. Je kunt dan denken aan het doorgeven van een verhuizing (OZB), aanvragen toeslagen etc.

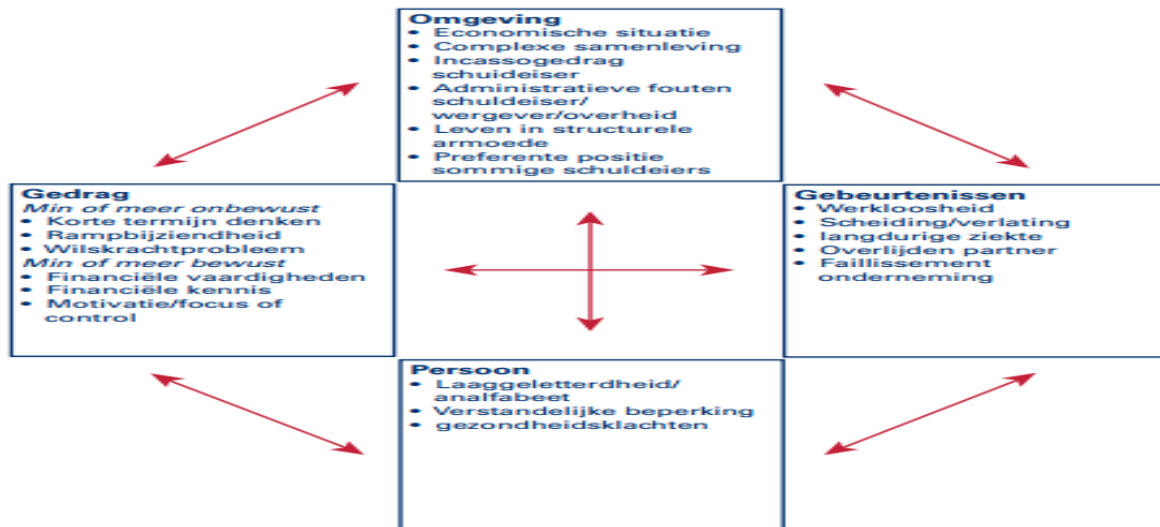
Omschrijving hoofd Oorzaak Schuldenproblematiek

De grootste schuldenlast ligt bij de compensatieschulden- aanpassingsschulden en de overbestedingsschulden. De scheiding (life-event) is niet de oorzaak van de financiële problemen, het is een trigger. De oorzaak moet worden gezocht in de mate van zichtbaarheid van de kwaliteit van zijn financiële gedrag en de psychologische factoren.

- A. Kwaliteit financiële gedrag
- B. Psychologische factoren.
 - o Het financieel gedrag hangt ook samen met psychologische factoren. Je kunt dan denken aan de psychologische kenmerken van een persoon o.a.
 - Zelfcontrole (vermogen om gedrag zelf te sturen)- dit wordt zichtbaar door het niet bijhouden van de post (grote tas vol rekeningen). Dhr. Kousenmaker moet op weg worden geholpen met het vergroten de zelfcontrole waardoor hij de post wel gaat openen.
 - Aandacht voor korte en lange termijn denken; door stress is hij gericht op de korte termijn.
 - Self- efficacy. Dhr. XXXXXXXX ziet het niet meer zitten. Hij heeft hierdoor weinig vertrouwen in zichzelf.
 - Houding ten opzichte van geld lenen. Hij heeft voor €7100 uitstaan aan leningen, roodstand en krediet.
 - Kennis van financiën. Door de laaggeletterdheid van dhr. XXXXXXXX is de kennis over de financiën erg beperkt. Hij weet de weg niet.
 - Sociale steun. Dhr. XXXXXXXX is naar de kapelaan geweest voor hulp echter de kapelaan heeft een zeer geringe kennis en mogelijkheden om hem daadwerkelijk effectief te helpen op de lange termijn. Verder familie en/ of vrienden heeft hij niet, hij heeft een erg beperkt netwerk en leeft teruggetrokken.

(Jungmann & Madern, 2017, pp. 27-35)

Figuur 2: Oorzaken- gevolg van schulden (Evaluatierapport Wgs, 2016)

Verwijzing naar voorzieningen

De ex-partner van dhr. xxxxxxxx is onvindbaar waardoor hij juridisch aansprakelijk wordt gesteld voor de schulden die ze hebben gemaakt voorafgaand aan de scheiding. Onder andere door deze aansprakelijkheid en betalingsverplichting kan hij de rekeningen niet meer betalen.

Er zou een doorverwijzing in een later stadium kunnen zijn naar sociale raadslieden voor het opsporen van de ex-partner (ondersteuning in personen en familie recht (scheiding)). Hier kan een aanvraag worden gedaan voor subsidie voor de advocaatkosten via de raad voor de rechtsbijstand. Als je via het JL gaat krijgt je ook nog korting op de eigen bijdrage (Wesdorp & Jungmann, 2016, p. 7). Als het gesprek met werkgever niet lukt voor betaling van achterstallig salaris is sociale raadslieden ook een optie.

Analyse vanuit Methodieken- grondslag voor mijn handelen

Per methodiek heb ik aandachtspunten uit de casus gekoppeld om overzichtelijk te maken vanuit welke methodiek ik welk probleem ga benaderen. Daarbij geef ik een legitimatie van waarom juist deze methodiek passend is voor het gekoppelde knelpunt. Uiteraard heeft dhr. xxxxxxxx samen met mij prioriteiten gesteld. Het allerbelangrijkste is de dreigende huisuitzetting. Deze wordt vanuit de Taakgerichte benadering aangepakt.

Tevens heb ik de directe en/ of indirecte interventies beschreven gericht op de persoon, omgeving en maatschappij (geel gearceerd).

Ik kies voor "de integrale schuldhulpverleningsmethodiek" vanwege de laatste inzichten uit de wetenschap waarbij psychosociale factoren een grote rol spelen in de schuldhulpverlening. Dit spreekt mij het meeste aan omdat dit het beste aansluit bij mijn eigen mensvisie. Deze methodiek bestaat uit de (Kok, Handboek Schuldhulpverlening, 2016, p. 288) (NVVK, 2012):

1. Maatschappelijk werkmethode vanuit de common factors.
2. Psychosociale hulpverlening- hebben niet de eerste prioriteit maar een 2^e, de 1^e prioriteit is het creëren van financiële rust.
3. Concrete en informatieve hulpverlening
4. Crisishulpverlening
5. Taakgericht hulpverlening;
6. Casemanagement: werken met vrijwilligers en andere ketenpartners
7. Het minnelijke en wettelijke traject
8. Stress-sensitieve schuldendienstverlening
9. Mobility Mentoring- een afgeleide daarvan

1. Taakgerichte hulpverlening (TGH)

TGH heeft een situationeel perspectief en als referentiekader de leertheorie met als methodiek taakgerichte benadering (Snellen & van der Drift, 2014, p. 112). TGH is een problem-solving model van hulpverleners waarin psychologische en sociale elementen met elkaar in samenhang worden gezien.

De schulden zijn op dit moment voor dhr. XXXXXXXX een acuut probleem vanwege de dreigende huisuitzetting. Taakgerichte interventies worden ingezet om de schuldenproblematiek aan te pakken voor zowel de hulpverlener alsook de cliënt. De functionele relatie met de hulpverlener is een belangrijk onderdeel in deze methodiek. De nadruk ligt op het doen van activiteiten, waarbij dhr. XXXXXXXX actief dient te zijn waardoor er veranderingskrachten ontstaan gericht op herstel van en streven naar evenwicht. Dit is een mooie start om een relatie aan te kunnen gaan met dhr. XXXXXXXX. Niet alle problemen en de probleemaspecten die dhr. XXXXXXXX ervaart kunnen we gelijktijdig aanpakken vanwege de stressvolle situatie waarin hij momenteel verkeert. Mobility Mentoring en het proces van schaarste geven hier meer duidelijkheid over. De ervaring leert dat het beter werkt als er één, twee of hooguit drie zwaarwegende (samenhangende en gericht op de korte termijn) problemen of probleemaspecten worden geselecteerd door dhr. XXXXXXXX.

Acties door dhr. XXXXXXXX en/ of bewindvoerder

1. Direct bellen met de verhuurder en vragen naar een betalingsregeling vanwege een aanvraag voor een schuldhelpverleningstraject. De dreigende huisuitzetting kan daarbij worden afgewend.
2. Dhr. XXXXXXXX wordt aangemeld voor een "schuldhelpmaatje" bij een vrijwilligersorganisatie. Samen met het maatje of een formulierenbrigade moet hij de ongeopende post bekijken en dit in een overzicht te verwerken voor de volgende week. De intentie is dat deze vrijwilliger hem langdurig begeleiden.
3. Na ontvangst wordt een aanvraag gedaan voor een minnelijke schuldregeling, een smal moratorium (ten behoeve van stabilisatie en het voorkomen van het gebruik van bijzondere incassobevoegdheden), een saneringskrediet (sociale lening bij de GKB vanwege de aflossingscapaciteit) en aanmelding voor budgetbeheer en/ of coaching (preventief) en flankerende hulp (Jungmann & Madern, 2017, p. 163)
4. Een aantal weken later gaan we dan in overleg (nu nog te vroeg en te veel vanwege het stresslevel en andere problemen)

Er is dan aandacht voor:

- a) Kleine doelen stellen gericht op de 3 andere pijlers van Mobility Mentoring
- b) Het middelen gebruik
- c) De laaggeletterdheid (eventueel een training lezen en schrijven)
- d) Ondersteuning door een maatje in dit traject
- e) Sociaal Netwerk vergroten

2. De systeemgerichte benadering

De systeembenadering heeft een situationeel perspectief en heeft als referentiekader de systeemtheorie (Snellen & van der Drift, 2014, p. 118). Gezien de problemen van dhr. XXXXXXXX door de abrupte scheiding plaats ik de interventie onder de systeemtheorie. Helaas is de partner niet te vinden waardoor het sub partnersysteem niet de gewenste aandacht kan krijgen. Maar aangezien cliënt geen goede relaties met familieleden heeft is het verstandig om hier de aandacht op te leggen (methodiek familiebenadering). Als methodiek wordt er voor deze methode gebruik gemaakt van de gezinsbenadering. Niet het individu staat centraal maar het systeem waarbinnen die persoon zich bevindt staat centraal (Nabuurs, 2013). Een verandering in een deel van het systeem of in een relatie tussen delen in het systeem heeft invloed op het functioneren van het gehele systeem. Wanneer het namelijk slecht gaat met dhr. XXXXXXXX heeft wvslk invloed gehad op de relatie met de andere familieleden.

Een scheiding gooit je wereld op zijn kop en emoties kunnen daarbij hoog oplopen.

Je zelfvertrouwen kan dalen een dieptepunt en het is een enorme opgave om dat weer te herstellen. Je moet weer geloof in jezelf opbouwen en daar zul je alle kracht die je in je hebt voor moeten gebruiken. Het kunnen accepteren van de werkelijkheid is de eerste stap naar een nieuw leven. Je kunt je door je scheiding totaal uit het veld geslagen voelen. Dit kan toch niet waar zijn... Je weet niet wat je overkomt en je weet niet wat je moet doen. Bewust worden en erkennen is het begin. Als we kijken naar de ontwikkelingsstaken van een gezin volgens Nabuurs (2015, p. 97) zien we dat er problemen zijn op meerdere velden.

In het loopbaan perspectief zien we dat dhr. XXXXXXXX weinig perspectief heeft voor wat betreft het vergroten van het vaste inkomen (de enige stabiele factor). De relatie met de familieleden is er niet door het ontbreken van een goede

relatie. De ex-partner heeft het partner subsysteem overschreden door plotsklaps te verdwijnen. Ze laat dhr. XXXXXXXX hierdoor in de steek.

De begeleiding is gericht op; Gezin en netwerkrelaties; communicatievraagstukken in het gezin/netwerk; levensfaseproblematiek in het gezin en netwerk; posities en verhoudingen in het gezin/netwerk; acceptatie/verwerkingsvraagstukken in het gezin/systeem.

Acties door dhr. XXXXXXXX en/ of de bewindvoerder

1. Op een later tijdstip (2 maanden) aandacht voor de verhoudingen die er in de de familie zijn.
2. Acceptatietraining en scheidingsverwerking moeten wel z.s.m. worden opgestart waarbij er aandacht is voor het opbouwen van nieuwe vriendschappen, nieuwe interesses, verantwoordelijkheid leren nemen en acceptatie van de scheiding.

3. (OES)Oplossings-en ervaringsgericht werken & Systeemgericht

Psychodynamisch (oplossings- en ervarings gerichtwerken) heeft een individueel perspectief en een psychodynamisch referentiekader en als methodiek wordt psychosociale therapie en social casework ingezet (Snellen & van der Drift, 2014, p. 103). Vanuit het gezichtspunt dat elk individu, gezin en sociale context beschikken over krachten, mogelijkheden en hulpbronnen. Het is de taak van de hulpverlener deze te leren kennen en te respecteren en cliënten te ondersteunen om ze in te zetten op de manier die zij goed achten. Mensen zijn in staat zelf betekenis te geven aan hun ervaringen, ze weten wat goed is voor henzelf en hun gezin en ze kunnen hun eigen doelen vast stellen. Problemen bestaan volgens deze methodiek voor een belangrijk deel uit onwetendheid, onkunde en ontbrekende ervaringen. Bij oplossings-, ervarings- en systeemgericht werken als methodiek zijn niet de methoden, technieken of interventies bepalend, maar de cliënt geeft zelf aan wat werkt volgens de Vries (2010). Hierbij spelen de common factors een belangrijke rol in de hulpverlening. Hierbij is de actieve deelname van de cliënt van groot belang bij de effectiviteit van hulp. Het is de taak van de hulpverlener om de hulp zo toe te spitsen dat de cliënt zo effectief mogelijk gebruik kan maken van de geboden hulp. De cliënt wordt hierbij gezien als volwaardige / actieve deelnemer in vormgeving van eigen hulp. Daarbij is het van belang dat de hulpverlener de cliënt accepteert en respecteert in zijn ervaringen, willen, voelen, kijk en doelen.

Acties door dhr. XXXXXXXX en/ of de bewindvoerder

1. Op korte termijn (2 maanden) kan er worden gestart met het vergroten van de bewustwording van zijn eigen coping strategieën en het vermogen om eigen oplossingen te kunnen vinden alsook de context waarin hij zich bevindt. Motivatie groeit als een beroep wordt gedaan op de eigen krachten die door de cliënt ervaren worden en als de cliënt zijn eigen doelen kan bepalen en nastreven. De cliënt wordt als expert gezien (Snellen & van der Drift, 2014).

4. Groepsmaatschappelijk werk (GMW)

Heeft een sociologisch referentiekader met een sociaal ecologische theorie. Het ligt tussen het situationeel en het maatschappelijk perspectief. Groepsmaatschappelijk werk is een methode die gericht is op hulpvragen. In deze methode worden op doelgerichte, systematische en procesmatige wijze sociale veranderingsprocessen bevorderd door gebruik te maken van met elkaar samenhangende groepsfenomenen en groepservaringen. Bij het groepsmaatschappelijk werk staat dus het bevorderen van persoonlijke mogelijkheden van deelnemers in wisselwerking met de groepswerker, de andere deelnemers en de eigen context centraal. Bij de methode groepsmaatschappelijk werk worden, afhankelijk van het type groep, verschillende toegespitste werkwijzen ingezet. Dhr. XXXXXXXX zou op een later tijdstip een leefgebieden training kunnen volgen bv "lift je leven" of de voorgestelde training "financiële zelfredzaamheid" Vooralsnog is dit niet aan de orde omdat de prioriteit gelegen is in het maken van hele kleine doelen v.w.b. het versterken in de persoon gelegen factoren.

5. Emanciperende hulpverlening

Emanciperende hulpverlening heeft een maatschappelijk perspectief en een maatschappelijk referentiekader met als methodiek een emancipatorische benadering (Snellen & van der Drift, 2014, p. 121). Iemand probeert meer greep te krijgen op zijn eigen bestaan en bestaansontwerp in die zin, dat zij/hij vanuit een als negatief beoordeelde situatie op weg gaat naar een positieve situatie. Het gaat er bij emanciperende hulpverlening om dat mensen zich bewust worden van hun situatie. Vervolgens tot inzicht komen en vandaar uit op grond van afwegingen die zij maken, besluiten gebruik te maken van de mogelijkheden die hun situatie hun biedt. Ieder mens heeft de keuze met betrekking tot de vraag hoe hij zich wil verhouden tot zijn omstandigheden. Het psychosociaal functioneren wordt namelijk beïnvloed door

invloeden, processen en structuren van buitenaf. De problemen hebben te maken met de positie van de cliënt in structuren. Denkend aan:

1. De cultuur van het zwijgen (als gevolg van de socialisatie in armoede en het geleerd hebben zich aan te passen) en
2. Structurele hulpeloosheid (je denkt dat je geen invloed hebt op de nare gebeurtenissen die je overkomen. In het algemeen ontstaat aangeleerde hulpeloosheid wanneer je geen gepaste reactie op jouw gedrag krijgt).

De genoemde symptomen zie ik bij dhr. XXXXXXXX terug. Hij voelt zich een slachtoffer de schulden die zijn vrouw heeft gemaakt en van de abrupte scheiding. Ook bepaalt de maatschappelijke positie de kansen en/of belemmeringen voor de oplossing van de problemen door de negatieve houding ten aanzien van zijn ex-vrouw. Hij leert betekenis te geven, zich te verhouden tot het probleem en bewust een keuze te maken. Hij kan bewust worden van het feit dat er een veranderingsproces moet plaatsvinden (Riet, 2010).

Acties door dhr. XXXXXXXX en/ of de bewindvoerder

1. Ik verwijs hem tevens door naar maatschappelijk werk voor het plannen van gesprekken in het kader van bewustwording ten aanzien van mens en maatschappij en zijn rol hierin.

Slagingskansen van het minnelijk traject?

Drie factoren die van invloed zijn op een positief resultaat van het minnelijk traject:

1. Een snelle schuldregeling tot stand brengen binnen het minnelijk traject, voorkomt instroom Wsnp-traject. Instrumenten die men kan gebruiken zijn het a. dwangakkoord en b. moratorium en c. de voorlopige voorziening (Jungmann & Madern, 2017, pp. 177-179)
2. De ontwikkeling van afsluiten van NVVK- convenanten met structurele schuldeisers. Deze convenanten leiden ertoe dat er niet bij elke individuele schuldregeling opnieuw moet worden onderhandeld met de desbetreffende schuldeisers (Berendschot, 2016, p. 3).
3. Aandacht voor flankerende hulpverlening binnen een schuldhulpverleningstraject (Jungmann & Madern, 2017, p. 163).

Voor dhr. XXXXXXXX is alleen doorverwijzing niet genoeg. Hij is momenteel verminderd zelfredzaam, hij heeft belangrijke vaardigheden onvoldoende ontwikkeld, hij is laaggeletterd en kan hierdoor de situatie onvoldoende overzien, kampt met overmatig middelengebruik en psychische problematiek. Hij is ook gebaat bij een combinatie van een maatje of vrijwilliger die de mogelijkheid heeft hem bij de 'bij de hand te nemen' en te begeleiden bij dit traject (Wesdorp & Jungmann, 2016).

Slagingspercentage en Duurzaamheid (Borging)

Bij het minnelijk traject is het slagingspercentage groter als je instroomt in budgetbeheer, begeleiding of coaching. In combinatie met het voorgestelde saneringskrediet creëert dit veel rust waardoor dhr. XXXXXXXX het minnelijk traject kan volhouden en zicht heeft op een schuldenvrije toekomst. Door het verkrijgen van financiële rust en de vermindering van schaarste, verminderd de stress. Ook aandacht voor de EF, met de kleine doelen en aandacht voor de laaggeletterdheid heeft een positieve werking op de algehele gesteldheid van dhr. XXXXXXXX (Berendschot, 2016, p. 72).

Borging van een geslaagd en afgerond traject kan door inzet van blijvend budgetbeheer en of begeleiding, na afloop van het traject eventueel gefinancierd door de ex-schuldenaar zelf.

Psychosociale problemen (Microniveau)

Psychosociale problemen zijn een gevolg van een verstoord evenwicht tussen de persoonlijke behoeften van een individu en zijn maatschappelijke of sociale situatie. Om een persoon goed te kunnen helpen, is het nodig een goed inzicht te hebben in de aard van het verstoord evenwicht.

Een Integratief eclecticisch- model bestaat uit een aantal methodieken wat elkaar aanvullen o.a. crisisinterventie en outreachende werken, gezinsbehandeling, groepsmaatschappelijk werk en taakgericht werken, empowerment en emancipatorisch werken (Haster, 2013, pp. 230-231).

Psychosociale problemen kunnen zijn; Relatieproblemen; Identiteitsproblemen (negatief zelfbeeld, gebrek aan vertrouwen, onzekerheid, faalangst); Problemen in de werksfeer; Verslaving (overmatig middelengebruik); Eenzaamheid; Rouw; Stemningswisselingen (Kok, Handboek Schuldhulpverlening, 2016, p. 246).

Probleemanalyse

Micro: Dhr. XXXXXXXX teert op de laatste energie. Hij staat er voor zijn gevoel alleen voor, hij leeft een wat teruggetrokken leven. De financiële problemen hebben op dit moment prioriteit omdat er veel achterstand bestaat en een dreigende huisuitzetting is. De combinatie van de problemen en de druk van de dreigende huisuitzetting, de weinig ondersteunende sociale omgeving maken dat hij het niet meer ziet zitten en niet meer precies weet wat hij moet doen. Daar komt nog bij dat hij laaggeletterd is en sprake is van middelengebruik.

Meso: Het gebrek aan onvoldoende ondersteunende sociale contacten lijkt invloed te hebben op het bijhouden van bv de post.

Macro: Dhr. XXXXXXXX leeft al een aantal jaren van een laag inkomen, hij is gescheiden. Laatstgenoemde heeft tot persoonlijke knelpunten geleid waar onder slecht en ongezond financieel handelen en gedrag.

Voorlopige urgente doelstellingen

De adviesfase bestaat uit het opstellen van een plan van aanpak na het gesprek (NVVK, 2012, p. 11). Er wordt vanuit de Wgs een minnelijke schuldregeling met een saneringskrediet aangevraagd. Het aanbod bestaat uit begeleiding, individueel & systeem, groepswork en Schuldhulpverlening. De gedragsindicatoren omschreven in de Nibud competenties worden hierin meegenomen (Nibud Methode).

1. Afwenden dreigende huisuitzetting door een betalingsregeling te treffen met de huurder.
2. Evenwicht brengen in en houden van inkomsten en uitgaven.
3. Aanvragen schuldhulpverlening (minnelijk traject, de sociale lening)
4. Aanvragen stabilisatie traject- moratorium- ingang zetten flankerende hulp
5. Inkomsten maximaliseren en uitgaven minimaliseren.
6. Aanschrijven schuldeisers
7. Aanmelding budgetbeheer- coaching
8. Aandacht voor de laaggeletterdheid en overmatig middelengebruik
9. Zorgdragen voor een andere woning (woningbouwvereniging)
10. Aandacht voor (her)opbouw familieleden

Dit kan door een betalingsregeling, een herfinanciering of een inzet van een schuldregeling. De Module stabilisatie van de NVVK is hiervoor geschikt omdat de gemeente Lid is van het NVVK.

1. Ondersteuning door inzet flankerende hulp om te komen tot een duurzame oplossing of beheersing van de financiële problemen(termijn binnen 36 maanden)
2. Aandacht voor de psychosociale problematiek op de diverse leefgebieden w.o. gezondheid psychisch, sociale contacten, relatie (familie) en scheiding.

De Module flankerende hulp van de NVVK is hiervoor ook geschikt. Psychosociale hulpverlening is een voorwaarde om het schuldhulpverleningstraject duurzaam te laten slagen.

Hulpverleningsduur wordt voorlopig vastgesteld op 2 keer 5 gesprekken (kortdurende interventie) met evaluatiemomenten in het 5^e en 10^e gesprek.